

Sygn. akt I ACa 651/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Ducki
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik (spr.) SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	protokolant Iwona Mrazek

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2019 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa P. L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 26 września 2017 r. sygn. akt I C 1293/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata M. S. kwotę 147, 60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100) w tym 27, 60zł podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu powodowi w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Józef Wąsik SSA Zbigniew Ducki SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt I A Ca 651/18

UZASADNIENIE

Powód P. L. pozwem z dnia 22 lipca 2013 r. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Skarbu Państwa – Dyrektora Zakładu Karnego w W. kwoty 250 000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w związku z warunkami, w jakich odbywał karę pozbawienia wolności w pozwanym zakładzie karnym.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że przebywał w pozwanym zakładzie karnym w W. jako osoba skazana od dnia 21 grudnia 2006 r. do dnia 26 kwietnia 2007 r. oraz od dnia 11 lutego 2009 r. do dnia 5 listopada 2009 r., a także od dnia 18 maja 2010 r. do dnia 11 sierpnia 2010 r. Nadto powód przebywał w przedmiotowym zakładzie jako osoba tymczasowo aresztowana od dnia 31 lipca 2006 r. do dnia 16 października 2006 r.

Powód wskazał, iż w związku ze złymi warunkami bytowymi w jakich przebywał w zakładzie pozwanego zostały naruszone jego dobra osobiste w postaci godności, prawa do intymności, oraz prawa osób pozbawionych wolności do humanitarnego traktowania przez organy państwa, poprzez osadzenie powoda w warunkach przeludnienia, tj. w celach niespełniających wymogu 3m² powierzchni celi na 1 osadzonego wynikającego z art. 110 k.k.w. oraz normy 4m² na jednego osadzonego uznawanej za „standard europejski”. Nadto w celi brak było zagwarantowanego prawem wyposażenia, tj. szafek na żywność oraz na odzież co zmuszało powoda do przetrzymywania rzeczy osobistych oraz żywności pod łóżkiem.

Nadto powód wskazał, że cele w których przebywał zastawione były łózkami oraz sprzętem kwatermistrzowskim, co powodowało praktycznie niemożność poruszania się po celi. W ocenie powoda okoliczność ta stanowiła dodatkowy przejaw niehumanitarnego traktowania powoda jako osoby pozbawionej wolności.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Dyrektor Zakładu Karnego w W., reprezentowany przez Prokuratorę Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa oraz zwrot kosztów postępowania.

W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Wskazał, iż zgodnie z art. 442(1) § 1 k.c. roszczenia dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa przedawniają się po upływie 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie jak i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Jako że powód przebywał w przedmiotowej jednostce penitencjarnej w okresie od 31 lipca 2006 r. do 16 października 2006 r., od 21 grudnia 2006 r. do 26 kwietnia 2007 r., od 11 lutego 2009 r. do 5 listopada 2009 r. i od 18 maja 2010 r. do 11 sierpnia 2010 r., uznając iż powód wiedział o ewentualnej szkodzie oraz podmiocie zobowiązanym do naprawienia szkody, stwierdzić należy, że przedawniły się jego roszczenia sprzed 21 lipca 2010 r. tj. starsze niż 3 lata przed wniesieniem powództwa.

Nadto pozwany zarzucił, iż powód nie wykazał, iż doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, oraz że w związku z tym naruszeniem poniósł szkodę/krzywdę, a także związku przyczynowego między naruszeniem a szkodą. Pozwany wskazał, iż powód nie uprawdopodobnił w najmniejszym stopniu wysokości i intensywności doznanego przez siebie uszczerbku niematerialnego, a jego żądanie zasądzenia kwoty 250.000 zł jest subiektywne i nieoparte żadnymi dowodami. Według pozwanego twierdzenia zawarte w pozwie są „gołosłowne” bowiem powód nie złożył żadnych wniosków dowodowych na ich poparcie.

Odnosnie warunków bytowych powoda, pozwany zaprzeczył twierdzeniom pozwu wskazując, iż były one dobre, cele mieszkalne wyposażone były w nadający się do użytku oraz zgodny z przepisami i odpowiedni do liczby osadzonych sprzęt kwaterunkowy. Strona pozwana podkreśliła, iż powód traktowany był w sposób humanitarny, z poszanowaniem jego godności osobistej. Nadto pozwany podniósł, iż powód nie zgłaszał jakichkolwiek zastrzeżeń co do warunków bytowych panujących w pozwanej jednostce penitencjarnej. Pozwany wskazał, że osadzeni w Zakładzie Karnym w W. przebywali i przebywają w celach wyposażonych w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków utrzymania czystości. Wyposażenie cel mieszkalnych w sprzęt kwaterunkowy spełniało i spełnia całkowicie normy przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

W przedmiocie kwestii przebywania przez powoda w pozwanym zakładzie w warunkach przeludnienia pozwany wyjaśnił, iż ze względu na upływ czasu i zmianę numeracji cel, niemożliwe jest ustalenie dokładnej historii rozmieszczenia powoda w ZK W. w trakcie dwóch pierwszych pobytów, obowiązujące wówczas procedury oraz program komputerowy nie przewidywały możliwości dokumentowania rzeczywistego zaludnienia cel mieszkalnych z jednoczesnym wskazaniem osadzonych, którzy w nich przebywają. Kwestia ta nie ma jednak większego znaczenia z uwagi na przedawnienie roszczenia dotyczącego okresu osadzenia sprzed 21 lipca 2010 r.

Natomiast podczas ostatniego osadzenia tj. od 18 maja 2010 r. do 11 sierpnia 2010 r. powód nie przebywał w warunkach przeludnienia, co potwierdza zestawienie tabelaryczne (przedstawione przez pozwanego) numerów cel, w jakich powód w tym okresie przebywał z ilością miejsc zakwaterowania w tych celach i fatyczną liczbą osadzonych w nich przebywających.

Pozwany podniósł zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez powoda wskazując, że wielkość dochodzonego przez powoda roszczenia jest niewspółmierna do wielkości ewentualnej szkody (której pozwany przeczy) oraz nieprzystającą do realiów przeciętnych zarobków społecznych, a przez to zbyt wysoka. Roszczenie powoda jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności narusza powszechne poczucie sprawiedliwości społecznej. Powód, łamiąc porządek prawny, winien liczyć się z karą pozbawienia wolności i wszystkimi dolegliwościami z tej kary płynącymi.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 26 września 2017r:

1/ oddalił powództwo;

2/ odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu;

3/ nieuiszczonymi kosztami sądowymi od których uiszczenia powód był zwolniony obciążył Skarb Państwa;

4/ przyznał adwokat M. S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 190,80 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Za podstawę faktyczną wyroku Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

Powód w terminach od 21 grudnia 2006 r. do dnia 26 kwietnia 2007r., od 11 lutego 2009 r. do 5 listopada 2009 r., a także od 18 maja 2010 r. do 11 sierpnia 2010 r. przebywał w Zakładzie Karnym w W. jako skazany, a w okresie od 31 lipca 2006 r. do dnia 16 października 2006 r. przebywał w przedmiotowym zakładzie jako tymczasowo aresztowany.

Po dniu 20 lipca 2010 r. powód przebywał w celi nr (...) ZK w W.. Cella ta ma powierzchnię 23,06m² i zgodnie z norami może w niej zostać zakwaterowanych 7 osób. Od dnia 20 lipca 2010 r. do dnia opuszczenia przez powoda ZK w W. tj. 11 sierpnia 2010 r. w celi tej nie przebywało więcej niż dopuszczalne 7 osób.

(dowód: zestawienie cel w jakich przebywał powód w ZK w W. w poszczególnych okresach czasu wraz ze wskazaniem pojemności celi oraz faktycznej ilości osób w niej zakwaterowanych (k. 36 oraz k. 50-51).

Powód przebywał w wielu celach, zaś warunki w nich panujące są standardowe. Cele w których przebywają osadzeni wyposażone są w szafkę naścienną i wieszaki, jeśli brakuje miejsca na którym można powiesić rzecz, osadzony może trzymać rzeczy w pojemniku podłóżkowym, a gdy takiego nie ma we własnej torbie. W szafce można składać jedynie drobne rzeczy jak cukier, sól, przyprawy, kubek, przybory do jedzenia. Każdą nadmierną ilość rzeczy osadzony może zdeponować w magazynie.

(dowód: zeznania funkcjonariuszy służby więziennej R. L. oraz Z. Z.).

Powód przebywał w ZK w W. z przerwami od 2006 r. do 2010 r. Przez cały ten czas przebywał w przeludnionych celach, dopiero przed wyjściem norma powierzchniowa została zachowana. Wszystkie cele były wieloosobowe, bywało że na ponad 8m² przebywało 4 skazanych – było to w wakacje 2006 na 2007 r.

(dowód: zeznania powoda (k. 113, k. 441-442).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy (wykazu cel w których przebywał powód), których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony, na podstawie zeznań świadków - funkcjonariuszy służby więziennej R. L. oraz Z. Z., które były logiczne, spójne i korespondowały ze sobą wzajemnie, a także na podstawie zeznań powoda w zakresie w jakim twierdził on iż pod koniec odbywania kary przebywał on w celach nieprzeludnionych – co koresponduje z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy oraz z zeznaniami świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd wskazał, iż roszczenie z jakim wystąpił powód okazało się być w znacznej mierze przedawnione. Powód dochodził bowiem naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, a roszczenie to – zgodnie z treścią art. 442(1) § 1 k.p.c. ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jako że charakter szkody dochodzonej przez powoda był tego rodzaju (złe warunki bytowe w celi), iż jej ujawnienie następuje niezwłocznie po jej wyrządzeniu, nie sposób uznać iż powód mógł nie mieć świadomości jej powstania przez jakiś okres czasu następujący po jej powstaniu lub też mógł nie mieć świadomości co do sprawcy szkody, w związku z tym w ocenie Sądu podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powoda starszych niż trzy lata przed dniem wniesienia powództwa (sprzed 21 lipca 2010 r.) był zasadny i sąd go uwzględnił.

Sąd miał na względzie ewentualną sprzeczność podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia z zasadami współzycia społecznego. W tym zakresie Sąd zważył, że nic (w każdym razie powód żadnych okoliczności nie wywiódł), w ocenie Sądu, nie stało na przeszkodzie dochodzeniu przez powoda roszczenia przed upływem terminu przedawnienia – mimo jego młodego wieku – vide pismo pełnomocnika powoda z dnia 13.05.2016 r., k. 337-343.

Sąd podniósł, że uznanie zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa może nastąpić tylko wyjątkowo. W szczególności konieczne jest wykazanie, że beczynność wierzyciela w dochodzeniu roszczenia wynikała z przyczyn wyjątkowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 01.12.2010 r., I CSK 147/10, LEX nr 818558).

Wobec powyższego w ocenie Sądu podlegało ewentualne naruszenie dóbr osobistych powoda za okres pobytu w ZK w W. w terminie od 21 lipca 2010r. do 11 sierpnia 2010 r., bowiem jedynie w tym zakresie roszczenie powoda nie było przedawnione. Uwzględnienie zaś przez Sąd zarzutu przedawnienia sprawiało, że zbędne było dokonywanie ustaleń faktycznych co do wywodzonych przez powoda okoliczności, a w szczególności faktu poniesienia i rozmiaru doznanej przez powoda szkody za okres poprzedzający upływ terminu przedawnienia.

Niezależnie od podzielenia zarzutu przedawnienia Sąd uznał, że przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż podniesiony przez powoda zarzut przebywania przez niego w przeludnionych celach (w odniesieniu do okresu nieprzedawnionego tj. 21 lipca 2010 r. do 11 sierpnia 2010 r.) nie był zasadny, bowiem w tym okresie powód nie przebywał w celach w których powierzchnia mieszkalna celi na jednego osadzonego byłaby mniejsza niż określona w art. 110 k.k.w., a więc mniejsza niż 3m². Przedmiotowa okoliczność wynika z dokumentacji przedłożonej przez ZK w W. oraz przez pozwanego, a także została przyznana przez samego powoda, który zeznał iż w końcowym okresie odbywania kary (przed wyjściem na wolność) celi w której przebywał nie była przeludniona.

Odnośnie zarzutu naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci godności, intymności oraz prawa do humanitarnego traktowania przez organy państwa poprzez brak szafek na żywność i ubrania, co zmuszało powoda do przechowywania żywności oraz odzieży w warunkach urągających elementarnym standardom wskazać należy, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że celach (w tym takiej w jakiej przebywał powód w badanym okresie) znajdowała się szafka oraz wieszaki. Powód mógł przechowywać swoje rzeczy także w pojemniku podłuzkowym lub we własnej torbie, a w razie nadmiaru rzeczy oddać je na przechowanie do magazynu. Przedmiotowe warunki bytowe w ocenie sądu nie uzasadniają twierdzenia powoda o tym, iż zmuszony był trzymać rzeczy w warunkach „urągających

elementarnym standardom” naruszających jego dobra osobiste, a sam powód na którym ciążył ciężar dowodu w tym zakresie nie wykazał, ani też nie zaoferował Sądowi dowodów na okoliczności przeciwnie. Także zarzut, iż cele w których przebywał powód zastawione były łózkami oraz sprzętem kwaterekowym, tak iż powód praktycznie nie mógł poruszać się po celi - co w ocenie powoda uznać należy za niehumanitarne traktowanie, nie został przez powoda wykazany. To samo dotyczy pozostałych warunków bytowych, w jakich powód przebywał w spornym okresie w zakładzie karnym.

Sąd uznał, że brak podstaw do dokonania stosownych odmiennych ustaleń na podstawie zeznań świadków zawnioskowanych przez samego powoda - A. K., k. 210, J. S. k. 330, T. K., k. 485, M. O. k. 519) wobec licznych zachodzących w nich wzajemnie sprzeczności, a przy tym wobec niepamięci świadków co do osoby powoda i okoliczności odbywania kary pozbawienia wolności w pozwanym zakładzie karnym.

Jedynie na marginesie Sąd wskazał należy, iż nawet w sytuacji założenia, iż strona pozwana mogła dopuścić się względem powoda uchybień, skutkujących odpowiedzialnością za naruszenie jego dóbr osobistych stosownie do art. 24 k.c., to biorąc pod uwagę bardzo krótki okres czasu (21 dni) i biorąc pod rozwagę zasady doświadczenia życiowego nie sposób uznać, aby mogło wiązać się z cierpieniami nasilonymi na tyle aby z tego tytułu uzasadnione było przyznanie powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07.12.2011 r., VCSK 113/11, Lex nr 1101690).

W tym stanie rzeczy Sąd w punkcie I sentencji wyroku wniesione powództwo oddalił. Mając na względzie wykazaną przez powoda jego trudną sytuację materialną i szczególną sytuację życiową w jakiej się znajduje w związku z pobytem w zakładzie karnym Sąd, stosownie do art. 102 k.p.c., odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu (punkt II sentencji wyroku).

O nieuiszczonych kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzekł Sąd na zasadzie §2 ust. 1-3, § 11 ust. 1 pkt 25 i §19-20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013, poz. 461 t.j.).

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zarzucając:

1/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 442¹ § 3 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, iż w przedmiotowej sprawie doszło do szkody na osobie oraz nieuwzględnienie późniejszego rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia w okresie dowiedzenia się przez powoda o bezprawności działania organu J ujemnych skutkach pobytu w zakładzie karnym;

2/ naruszenie prawa procesowego - art. 233 §1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, co miało wpływ na wydane orzeczenie poprzez nieuwzględnienie złych warunków bytowych celi, w jakich przebywał powód, panującego zaduchu (niedrożna wentylacja), wszechobecnego brudu, pleśni, wilgoci i insektów, brak intymności podczas załatwiania potrzeb fizjologicznych, jak również brak wzięcia pod uwagę zeznań świadka Z. Z. funkcjonariusza Służby Więziennej, w zakresie w jakim zeznał, iż w czasie gdy przebywał tam powód panowało przeludnienie i niewłaściwe warunki, a w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania przez Sąd I instancji, że warunki te nie naruszyły godności powoda i nie spowodowały naruszenia dóbr osobistych w postaci zdrowia fizycznego i zdrowia psychicznego powoda;

3/ naruszenie prawa procesowego - art. 232 k.p.c. i 233 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, a także poprzez nieuwzględnienie faktu, iż powód wskazał dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzi skutki prawne, co miało wpływ na wydane orzeczenie poprzez brak uznania, iż powód nabawił się grzybicy oraz cierpiał na bezsenność w zakładzie karnym, co pogłębiało jego cierpienia i przyczyniło się do pogorszenia stanu fizycznego i psychicznego, a w konsekwencji doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci zdrowia fizycznego i psychicznego powoda;

4/ naruszenia prawa materialnego, a to art. 24 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, iż w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci godności, zdrowia fizycznego i psychicznego, podczas, gdy z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego powinno wynikać, iż dobra osobiste powoda zostały naruszone;

5/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 448 k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie i uznanie, iż w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda i nie jest zasadne przyznanie mu zadośćuczynienia, podczas, gdy z prawidłowego ustalenia okoliczności faktycznych wynika, że dobra osobiste powoda zostały naruszone, co uzasadnia zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia;

6/ naruszenie prawa materialnego, a to art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie, iż podniesienie zarzutu przedawnienia w niniejszej sprawie przez stronę pozwaną stanowiło nadużycie prawa podmiotowego, zasady słusności i zaufania obywatela do instytucji publicznych.

Wnoszę o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje i przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów zastępstwa adwokackiego za pomoc udzieloną powodowi z urzędu.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji uznał ją za bezzasadną.

Sąd I Instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i trafnie zastosował przepisy prawa materialnego i procesowego.

Należy podnieść, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 §1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art.382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz.55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego (sąd stosuje je z urzędu), wiąże go natomiast treść zarzutów dotyczących naruszenia prawa procesowego. Innymi słowy, jeśli apelujący zarzutów tego rodzaju nie zgłosi, zagadnienie naruszenia przepisów procesowych pozostawać musi poza sferą zainteresowania Sądu (za wyjątkiem tych przepisów, które przełożyć się mogą na stwierdzenie nieważności postępowania lub nierozpoznania istoty sprawy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca).

Wbrew zarzutom apelacji Sąd nie naruszył art. 233 § 1 kpc. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania ani doświadczenia życiowego, a jedynie wykazanie takich okoliczności mogłoby stanowić o skutecznym postawieniu naruszenia wskazanego wyżej przepisu (por. orz. SN z 6.11.1998 II CKN 4/98). Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, przedstawianie własnej wizji stanu faktycznego opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest bowiem podstawowym atrybutem i zadaniem sądu orzekającego wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości na podstawie własnego przekonania

sędzię przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.02.1996 II CRN 173/95).

Odnosnie apelacji pozwanej należy podnieść, że jej zarzuty stanowią w istocie polemikę ze swobodną oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd I instancji, której to ocenie nie można nic zarzucić, skoro ocena ta nie wykracza poza ramy określone w art. 233 k.p.c. i koncentrują się na próbie przeforsowania własnego stanowiska. Sąd był uprawniony dać wiarę wskazanym w uzasadnieniu dowodom.

Pozwana dokonuje w apelacji fragmentarycznej i wybiórczej oceny zeznań świadka Z. Z., a do zeznań innych odnosi w sposób ogólny. Apelacja pomija istotne dowody w sprawie – przede wszystkim dokument w postaci Historii rozmieszczenia powoda w 2009r oraz 2010 – Notatka służbowa (k.36, 50-51) podpisany przez Dyrektora Zakładu karnego w W. – jako funkcjonariusza władzy państwowej – a więc mającego cechę dokumentu urzędowego, z którego wynika, że w żadnym w przedmiotowym okresie pobytu powoda w tym zakładzie nie zostały przekroczone wymagane normy powierzchni celi w stosunku do liczby osadzonych w niej więźniów. Powód nie zdołał wykazać, aby informacje zawarte w tym dokumencie były nieprawdziwe.

Ze stwierdzenia świadka Z. T., że „Okresowo jednostka boryka się od 2000 r z problemem przeludnienia. Przed 2010r przeludnienie było większe, obecnie jest niewielkie” nie można wyciągnąć pewnego wniosku, że przeludnienie wystąpiło w celi w której przebywał powód. W obliczu treści Notatki Urzędowej na powódzie spoczywał ciężar wykazania podnoszonych okoliczności. Obowiązkowi temu powód nie podołał, gdyż świadkowi którzy zeznawali na jego wniosek nie przebywali w jednej celi razem z powodem i nie pamiętali powoda. Nie potrafili zatem opisać warunków panujących w jego celi. Zeznali zatem ogólnie o warunkach panujących w tym zakładzie karnym w czasie ich pobytu. Nie były to zeznania zgodne. Świadek powoda T. K., przebywający w tym zakładzie w latach 2005-2006 zeznał, iż zdarzało się, że w celi czteroosobowej przebywało 5-6 więźniów, ale nie potwierdził aby dotyczyło to powoda. Potwierdził zeznania świadków strony pozwanej o przyzwoitych (standardowych) warunkach panujących w celach w tym kąciaku sanitarnym oddzielonym od reszty celi, łózkach, stołach i miejscach do siedzenia. Również inni świadkowie powoda nie potwierdzili faktu przebywania powoda w przeludnionej celi, w której panowały by nieodpowiednie warunki narażające powoda na utratę zdrowia, czy naruszające jego dobra osobiste.

Sąd Okręgowy dokonał oceny całościowej biorąc pod uwagę zarówno okoliczności przemawiające na korzyść powoda jak i pozwanej i w oparciu o całość zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie i zgodne z doświadczeniem życiowym.

Zgłoszony przez powoda zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może zatem odnieść skutku. Oceniając powyższy zarzut Sąd Apelacyjny prezentuje pogląd, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. lub sprzeczności istotnych ustaleń ze zgromadzonymi dowodami wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Granice swobodnej oceny dowodów określają przepisy prawa procesowego, zasady doświadczenia życiowego i reguły logicznego myślenia. Ocena dowodów należy do sądu orzekającego, a granice swobodnej oceny dowodów sięgają tak dalece, że nawet w sytuacji, w której z przeprowadzonego dowodu można wywieść jeszcze inne, niż przyjęte przez sąd wnioski, nie można mówić o przekroczeniu granicy omawianej reguły procesowej. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie.

Z zeznań świadków wynika jednoznacznie, że cele były wyposażone w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 110 § 2 k.k.w. Posiadały wymagane sprzęty i wyposażenie.

Zgodnie z art. 6 k.c. w procesie cywilnym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego wywodzi skutki prawne, a ponadto na mocy art. 3 k.p.c. strony postępowania obowiązane są dawać wyjaśnienia, co do okoliczności sprawy oraz przedstawić dowody na ich poparcie. Powód nie przedstawił żadnych dowodów w niniejszej sprawie,

które uzasadniałyby jego stanowisko. Powód winien dowieść istnienia przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa oraz przedstawić stosowne dowody w niniejszym zakresie.

Powód nie sprostął obowiązkowi na nim ciążącemu, wynikającemu z art. 6 k.c. i art. 24 § 1 k.c. Samo subiektywne poczucie krzywdy powoda i jego przekonanie o zasadności swojego stanowiska, nie może zastąpić procesowego wykazania, zgodnie z ogólną regułą dowodową art. 6 k.c. - wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego. Należy zgodzić się z Sądem I instancji, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż doszło do naruszeniu dóbr osobistych powoda.

Wobec niewykazania, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda na skutek bezprawnych działań lub zaniechań funkcjonariuszy Skarbu Państwa powództwa zasadnie zostało oddalone. Powód nie sprostął obowiązkowi na nim ciążącemu, wynikającemu z art. 6 k.c. i art. 24 § 1 k.c. Samo subiektywne poczucie krzywdy powoda i jego przekonanie o zasadności swojego stanowiska, nie może zastąpić procesowego wykazania, zgodnie z ogólną regułą dowodową art. 6 k.c. - wszystkich przesłanek odpowiedzialności pozwanego. Należy zgodzić się z Sądem I instancji, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, iż doszło do naruszeniu dóbr osobistych powoda.

Trafnie zatem Sąd I instancji stwierdził, że brak było zatem podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia na zasadzie art. 448 k.c. Powód nie wykazał żadnych dowodów na dyskryminację i jego prześladowanie w czasie odbywania kary. Prawidłowo Sąd I instancji zwrócił uwagę, że zeznań świadków wynika, że powód nie zgłaszał takich sytuacji nadzorowi.

Stwierdzenia powyższe odnoszą się zasadniczo do okresu nieprzedawnionego czyli od dnia 22 lipca 2010r do dnia 11 sierpnia 2010r. Należy się bowiem zgodzić z Sądem I Instancji, że roszczenie za poprzednie pobyty w zakładzie strony pozwanej uległy przedawnieniu. Już w czasie pierwszego pobytu w tym zakładzie w okresie 21.12.2006-26.04.2007r powód osiągnął pełnoletniość i zapewne zdawał sobie sprawę z ewentualnej własnej krzywdy (szkody) i podmiotu odpowiedzialnego. Kwestia odpowiedzialności Skarbu Państwa za tzw. przeludnienie w celach więziennych jest powszechnie znana, choćby z publikacji prasowych a wiedza o niej bardzo popularna wśród więźniów, o czym świadczy duża ilość podobnych spraw wytaczanych przez więźniów odbywających karę pozbawienia wolności lub niezwłocznie po opuszczeniu zakładów karnych.

Wobec nieudowodnienia okoliczności dających podstawę do stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych powoda, brak również podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia za nieprzedawniony okres 21 dni.

Dopiero na marginesie – jako argument ewentualny – można podnieść, że nawet w przypadku niepodzieleni zarzutu przedawnienia (uznania go za sprzeczny z art. 5 k.c.) – brak byłoby podstaw do uwzględnienia powództwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O nieuiszczonych kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzekł Sąd na zasadzie § 2 ust. 1-3, § 11 ust. 1 pkt 25 i §19-20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 , poz. 461 t.j.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. tj. z 2013 poz. 1150 z późn. zm.) oraz na podstawie § 14 ust. 1 pkt. 26 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2016 poz. 1714) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokatów (Dz. U z 2015 poz. 1804 ze zm.) w aktualnym brzmieniu.

Brak podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. gdyż poza trudną sytuacją materialną powoda (uzasadniającą zwolnienie od kosztów sądowych) brak w sprawie wyjątkowych okoliczności uzasadniających odmowę przyznania zwrotu kosztów

zastępstwa prawnego drugiej stronie, zwłaszcza, że nie są one wysokie. Uzasadnienie Sądu Okręgowego w sposób wszechstronny wykazywało bezzasadność roszczenia, dlatego decyzja o wniesieniu apelacji musiała uwzględniać ryzyko poniesienia kosztów postępowania.

SSA Józef Wąsik SSA Zbigniew Ducki SSA Grzegorz Krężolek